

§ 438

V 26.8.2020 Vallisaaren ja Kuninkaansaaren ym. alueiden asemakaavan hyväksyminen (nro 12560)

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 52. kaupunginosan (Suomenlinna) Vallisaaren, Kuninkaansaaren, Reimarisaaressa, Pukkisaaren, Kukipaatan ja Haminasalmenpaatan sekä suojelu- ja vesialueiden asemakaavan 27.11.2018 päivätyn ja 7.4.2020 muutetun piirustuksen nro 12560 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Käsittely

Palautusehdotus:

Anna Vuorjoki:

Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Kuninkaansaaren mökkikylälle varatusta alueesta esitettyä suurempi osa jää luonnonmukaiseksi ja vapaaseen retkeilyyn sopivaksi samalla, kun sinne sijoitettavaksi esitetyt muut palvelut pyritään keskittämään olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anna Vuorjoen palautusehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 13

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Veronika Honkasalo, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 13 - 2.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

17.08.2020

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan nro 12560 kartta, päivätty 27.11.2018, muutettu 7.4.2020
- 2 Asemakaavan nro 12560 selostus, päivätty 27.11.2018, muutettu 7.4.2020, päivitetty Kylk:n 7.4.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 27.11.2018, täydennetty 17.3.2020
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Havainnekuvat 27.11.2018, muutettu 17.3.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Metsähallitus
Museovirasto, kulttuu-
riympäristön suojelu
Helsingin seudun ympä-
ristöpalvelut -
kuntayhtymä
Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin Satama Oy
Helsingin seudun liiken-
ne -kuntayhtymä
Suomenlinnan hoitokun-
ta
Puolustusvoimat

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Päätösesitys

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Asemakaava (kaavaratkaisu) koskee Vallisaarta ja Kuninkaansaarta sekä niiden ympärillä olevia pienempiä luotoja ja saaria. Kaavaratkaisu mahdollistaa saarten kehittämisen luonto- ja kulttuurimatkailuun sekä virkistyskäyttöön. Tavoitteena on kehittää aluetta Helsingin saariston merkittävänä luontomatkailemisen kohteena siten, että alueen arvot luonnonsuojelukohteena ja arvokkaana kulttuurihistoriallisena ympäristönä eivät vaarannu.

Alueelle on suunniteltu uutta rakentamista Vallisaaren koillisosaan sekä Kuninkaansaaren pohjoisosaan. Uutta kerrosalaa alueelle on osoitettu oleviin rakennuksiin ja uudisrakennuksiin 22 745 k-m². Uuden rakentamisen on tarkoitus palvella luontomatkailemista ja alueelle voi tätä tarkoitusta varten sijoittua ravintola-, tapahtuma- ja majoituspalveluita tuottavia yrityksiä sekä niihin liittyviä työtiloja.

Alueen pinta-ala on noin 280 ha. Keskimääräinen aluetehokkuusluku rakentamiseen osoitetuilla alueenosilla on noin $e = 0,1$. Suurin osa alueesta on luonnonsuojelualuetta.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että saarten luonto- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet suojellaan ja merellisten virkistysalueiden määrä kasvaa Helsingissä.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Saaret liittyvät strategisilta tavoitteiltaan keskeisesti merellisen Helsingin kehittämiseen. Kehittämisen tavoitteena on kaupunkistrategian mukaisesti, että Helsinki on vetovoimainen ja toimiva merikaupunki, joka mahdollistaa uusia kokeiluja, taide-elämyksiä ja monipuolisia merellisiä palveluja panostaen samalla kestävyteen ja paikallisuuteen. Kaavaratkaisulla alueen tunnistettavaa identiteettiä ja merellistä Helsinkiä vahvistetaan ja helsinkiläisille ja myös matkailijoille varataan alueita virkistykseen ja liikuntaan.

Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen. Yleiskaavassa alue on merellisen virkistysalueen ja matkailun aluetta.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Kaava-alue sisältää entistä sotilasaluetta. Saarten linnoittaminen käynnistyi jo 1850-luvulla, jonka vuoksi alue on merkittävää kulttuurihistoriallisesti arvokasta aluetta. Alueen nykykäyttöön vaikuttaa vuonna 1937 tapahtunut räjähdeonnettomuus, jonka seurauksena ympäristössä on edelleen räjähdestarvikkeita maaperässä. Nykyisin alue on Metsähallituksen hallinnassa. Suuri osa alueesta on esitetty suojeltavaksi luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla. Saarilla on muinaismuistolain (295/1963) suojaamia arkeologisia kohteita ja myös saarta ympäröivillä

vesialueilla on vedenalaisia arkeologisia kohteita. Saarten rakennuskanta on osin huonokuntoista, mutta kulttuurihistoriallisesti arvokasta.

Alueella ei ole asemakaavaa.

Suomen valtio/Metsähallitus omistaa käytännössä koko alueen lukuun ottamatta vähäistä kaistaletta alueen länsireunasta, jonka omistaa Helsingin kaupunki. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun merkittävimmät kustannukset aiheutuvat saarten liittämisestä yhdyskuntateknisen huollon piiriin. Kustannukset ja kustannusten jakoperiaatteet määrittyvät jatkosuunnittelussa ja -neuvotteluissa. Lähtökohtaisesti muista saarten kehittämiseen liittyvistä kustannuksista vastaavat maanomistaja tai alueen toimijat.

Kaupunkiympäristölautakunnan esityksen 7.4.2020 mukaan mahdollisista maankäyttökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa. Myöhemmin on käynyt ilmi, ettei kaavan toteuttamisesta synny valtiolle maanomistajana sellaista merkittävää arvonnousua, että maapoliittisille neuvotteluille syntyisi perusteet. Asiasta on ilmoitettu kaupunkiympäristön toimialalta kaupunginkanslialle sähköpostitse 25.6.2020.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 27.11.2018 ja lautakunta päätti 11.12.2018 asettaa kaavaehdotuksen nähtävillä. Lisäksi lautakunta edellytti, että nähtävillä olon yhteydessä tarkastellaan erityisen tarkasti Kuninkaansaaren pohjoispuolelle suunniteltua rakentamista ja sen vaikutuksia saaren arvokkaihin luontoarvoihin ja yleiseen virkistyskäyttöön nähtävillä olon aikana saatujen palautteiden ja lausuntojen pohjalta.

Asemakaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 23.1.–21.2.2019, mistä ilmoitettiin rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin nähtävilläoloaikana kahdeksan muistutusta. Lisäksi sen ulkopuolella saapui yksi kirje. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat Kuninkaansaaren pohjoisrannan rakentamisalueeseen, muinaismuistoalueiden kasvillisuuden kulumisen huomioimiseen kaavamääräyksissä, rakentamisen alta poistettavan maa-aineksen hyödyntämiseen, vieraslajien leviämiseen, patterialueiden merkintään sekä naapurien kuulemiseen. Kirjeessä esitetyt huomau-

tukset kohdistuivat Kuninkaansaaren pohjoisrannan rakentamisalueeseen.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta viranomaisilta: Helen Sähköverkko Oy, Helsingin Satama Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY), Museovirasto, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus), Puolustusvoimat, Metsähallitus ja Suomenlinnan hoitokunta.

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakennussuojelumerkintöihin (sr), rakennusperinnön sekä muinaisjäännösten määräykseen, luonnonsuojelualue-merkintään, uimarannan alueen kaavamääräykseen, alueen vesihuoltoon ja -verkostoon ja niistä annettuihin määräyksiin, selostuksen kirjauksiin valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, Suomenlinnan kautta suunniteltavan kunnallistekniikan liitosten vaikutuksiin kulttuuriperintöön, sähkönjakeluverkon riittävyyteen ja uusiin käyttöpaikkaratkaisuihin, Kuninkaansaaren uusiin rakennusaloihin, joita pidettiin kulttuuriympäristön näkökulmasta mahdollisina, Vallisaaren alueen rakennusalojen kokoihin sekä uusien rakenteiden maisemallisiin vaikutuksiin, Kustaanmiekkan salmen väyläalueen turvallisuuden sekä kaavakartalta puuttuviin merenkulun turvalaitteiden merkintöihin, raskaiden aseiden alueelle aiheuttavaan meluun sekä kunnallistekniikan rakentamiseen jostain muualta kuin Santahaminan alueen kautta, henkilölauttaliikenteen ohjelmointiin ja suunnitteluun, merenpinnan nousuennusteiden vaikutuksiin, rakentamisen mittakaavaan ja rakeisuuteen, maisemaan vaikuttavien uusien rakenteiden ja materiaalien sopivuuteen ympäristöönsä sekä vanhojen pinnoitemateriaalien suoje- luun.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä sekä kaupunginmuseo.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeestä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin. Lautakunnan edellyttämänä erityistä huomiota on kiinnitetty Kuninkaansaaren pohjoisosan rakentamisalueen vaikutuksiin. Alueen rakentamisen määrää ja sijaintia on rajattu maisemavaikutusten, virkistyskäytön sekä luontotietojen perusteella kaavaehdotusta suppeammaksi. Majoitusrakennusten määrää

alueella on vähennetty 41 rakennuksesta 26 majoitusrakennukseen. Kerrosala alueella on laskenut noin 10 %. Palveluiden, kuten saunojen ja ravintolatoiminnan tilojen määrä on kasvanut.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Kaavaratkaisun vaikutukset ja tarkemmat perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan nro 12560 kartta, päivätty 27.11.2018, muutettu 7.4.2020
- 2 Asemakaavan nro 12560 selostus, päivätty 27.11.2018, muutettu 7.4.2020, päivitetty Kylk:n 7.4.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 27.11.2018, täydennetty 17.3.2020
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Havainnekuvat 27.11.2018, muutettu 17.3.2020

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Muistutukset ja kirje
- 4 Tehdyt muutokset
- 5 Asemakaavan muutoshakemus.Metsähallitus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote Uudenmaan elinkeino-,
Otteen liitteet Esitysteksti

17.08.2020

liikenne- ja ympäristö-
keskus

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Metsähallitus

Esitysteksti

Museovirasto, kulttuu-
riympäristön suojelu

Esitysteksti

Helsingin seudun ympä-
ristöpalvelut -

kuntayhtymä

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin Satama Oy

Helsingin seudun liiken-
ne -kuntayhtymä

Suomenlinnan hoitokun-
ta

Esitysteksti

Puolustusvoimat

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Kaupunginmuseo

Asemakaavoitus

Asemakaavoitus/Koski

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.08.2020 § 408

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sanna Ve-
sikansan ehdotuksesta.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

17.08.2020

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.04.2020 § 188

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Hankenumero 0835_2

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 27.11.2018 päivätyn ja 7.4.2020 muutetun asemakaavaehdotuksen nro 12560 hyväksymistä. Asemakaava koskee 52. kaupunginosan (Suomenlinna) Vallisaarta, Kuninkaansaarta, Reimarisarta, Pukki-sarta, Kukipaatta ja Haminasalmenpaatta sekä suojelu- ja vesialueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

07.04.2020 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli tiimipäällikkö Jouni Heinänen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Tuomas Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Kuninkaansaaren mökkikylälle varatusta alueesta esitettyä suurempi

osa jää luonnonmukaiseksi ja vapaaseen retkeilyyn sopivaksi samalla, kun sinne sijoitettavaksi esitetyt muut palvelut pyritään keskittämään olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen.

Kannattaja: Amanda Pasanen

Asian käsittelyn palauttamisesta äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Tuomas Rantasen palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 9

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Jape Lovén, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Mikko Särelä

Ei-äännet: 4

Mia Haglund, Noora Laak, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 9 - 4

31.03.2020 Pöydälle

17.03.2020 Pöydälle

11.12.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

04.12.2018 Pöydälle

27.11.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, puhelin: 310 37257

jouni.heinanen(a)hel.fi

Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 25.10.2018 § 39

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12560 pohjakartan kaupunginosassa 52 Suomenlinna. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12560

Kaupunginosa: 52 Suomenlinna

Kartoituksen työnumero: 46/2017 (Uusinta, ensi tilaus 2017)

Pohjakartta valmistunut: 19.2.2018

Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25

Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31967
merja.kyyro(a)hel.fi

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 06.06.2018 § 34

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Nimistötoimikunta jatkoi Vallisaaren ja Kuninkaansaaren nimistön käsittelyä edellisen kokouksen keskustelun pohjalta. Asian käsittely keskeytettiin klo 15.00 ja sitä jatkettiin paikan päällä Vallisaarella.

Nimistötoimikunta päätti esittää Vallisaaren ja Kuninkaansaaren seuraavia nimiä:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Aleksanterinkierros–Alexandersrundan

(polku)

Perustelu: Muistonimi, liitynnäinen; Aleksanterinpatterin eli keisari Aleksanteri II:n (1818–1881) vuonna 1876 tarkastaman 6. patterin mukaan;

Everstinlahti–Översteviken

(lahti)

Perustelu: Muistonimi, vallisaarelaisten käyttämä nimi lahdelle, jossa säilytettiin veneitä ja jossa oli muutamia venekatoksia Vallisaaren rannalla. Nimen perustelu on epävarma. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty, että nimen taustalta löytyisi eversti Nikolai Wegge (1881–1954), joka itsenäisyyden alussa oli ammusvarikon johtajana Vallisaaressä ja rakennutti mökin viereiseen Pukkisaareen. Etenkin Pukkisaaren mökkien omistajat ovat säilyttäneet veneitään suhteellisen matalassa Everstinlahdessa. Toinen mahdollinen, ehkä tällä kohtaa epävarmempi tausta on Vallisaaren asukkaiden tuntemassa tarinassa: ”Tarina öisin valleilla vaeltavasta päättömän everstin haamusta oli kaikkien mielessä ja pelotti myös Vallisaaren ja Kuninkaansaaren vartijoita. Tarinan mukaan eversti olisi hirtetty Vallisaaressä vuonna 1906 Viaporin kapinan aikana. Oletettu hirttopuu, johon oli kaiverrettu ortodoksinen risti, oli kaikkien asukkaiden tiedossa, ja se sijaitsi lähellä Aleksanterinpatterille johtavaa tietä.” (Enqvist & Eskola 2011: 133). Ja edelleen: ”Vallankumoukselliset ovat tarinan mukaan hirttäneet Vallisaaressä korkean upseerin, eversti Kagarovitshin, jonka kolkkoina syysöinä kerrotaan vieläkin vaeltelevan Aleksanterinpatterin jyrkillä harjanteilla. Tarina teki 1930-luvun lopulla saaren vartiomiehiin niin suuren vaikutuksen, että jotkut eivät uskaltaneet lähteä tavanomaiselle vartiokierrokselleen, vaan miehiä oli vaihdettava.” (Enqvist 2001: 16);

Kasarminpolku–Kasernstigen

(polku)

Perustelu: Vallisaaren koillisosassa sijaitsevan kasarmialueen mukaan, jota alettiin rakentaa Krimin sodan jälkeen vuonna 1858;

Kivilaituri–Stenbryggan

(laituri)

Perustelu: Vanhastaan käytössä ollut kivirakenteisen laiturin nimi;

Kuninkaansaaren uimaranta–Kungsholmens badstrand

(uimaranta)

Perustelu: Liitynnäinen, Kuninkaansaaren mukaan;

Kuninkaansaarenpolku–Kungsholmsstigen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

(polku)

Perustelu: Liitynnäinen, Kuninkaansaaren mukaan;

Kuolemanlaakso–Dödsdalen

(viheralueen osa, maastonimi)

Perustelu: Muistonimi, Vallisaaressa 9.7.1937 tapahtuneen räjähdys-
sonnettomuuden mukaan, jonka jälkeen aluetta on kutsuttu tällä nimel-
lä. Puolustusvoimien ammusvarastolla tapahtuneessa onnettomuudes-
sa menehtyi 12 ihmistä ja kymmeniä loukkaantui;

Lataamonmäki–Laddningsverksbacken

(viheralueen osa, maastonimi)

Perustelu: Vuonna 1922 Vallisaareen perustetun ammuslataamon mu-
kaan;

Lummelampi–Näckrosträsket

(lampi)

Perustelu: Vanhastaan käytössä ollut nimi;

Luotsilaituri–Lotsbryggan

(laituri)

Perustelu: Vanhastaan käytössä ollut nimi. Nimi liittyy Helsingin kau-
pungin luotsien asuttamiseen Vallisaareen 1750-luvulta lähtien sekä
vuonna 1878 valmistuneeseen luotsitaloon eli luotsien asuinkasarmiin;

Sääasemanpolku–Väderstationsstigen

(polku)

Perustelu: Paikalla vuosina 1949–1965 toimineen Puolustusvoimien
keskussääsaman mukaan;

Torpedolaituri–Torpedbryggan

(laituri)

Perustelu: Merivoimien torpedopajan ja –varaston mukana, jotka siirret-
tiin jatkosodan alkaessa Katajanokalta Vallisaareen. Nimi on uudehko
muodostelma; vanhastaan laituria on kutsuttu Itälaituriksi, Lastauslaitu-
riksi ja Päälaituriksi;

Vallisaarenlampi–Skanslandsträsket

(lampi)

Perustelu: Vanhastaan käytössä ollut ja kaupunginhallituksen
22.12.1969 päättämä, vakiintunut nimi. Asukkaat ovat käyttäneet siitä
epävirallista nimitystä Lampi;

Vallisaarenpolku–Skanslandsstigen

(polku)

Perustelu: Liitynnäinen, Vallisaaren mukaan;

ja

Valonheittimenpolku–Strålkastarstigen
(polku)

Perustelu: Saaren lounaisimmassa kärjessä 8. patterissa sijainneen venäläisaikaisen valonheitinaseman mukaan.

Nimistötoimikunta esittää, että Vallisaaren tulevassa opastussuunnitelmassa huomioidaan asemakaavassa vahvistuvien nimien lisäksi alueella vakiintunut nimi Lehmuskuja–Lindallén. Lehmuskuja johtaa Kuolemanlaaksosta Aleksanterinpatterille. Tätä Aleksanterinkierrokseksi asemakaavassa nimettävän polun osaa ei ole tarkoituksenmukaista nimetä erikseen Lehmuskujaksi, mutta nähtävyyden on hyvä näkyä alueen viitoituksessa ja opasteissa.

Nimistötoimikunta kiittää yleisesikuntakomentaja evp., sotatieteiden tohtori Ove Enqvistiä suuresta avusta Vallisaaren ja Kuninkaansaaren nimistöasioiden selvittelyssä. Tärkeitä lisätietoja on saatu myös Vallisaarella vuodet 1954–1965 asuneelta Hannu Hurskaiselta.

Esitettyjen nimien perusteluiden lähteinä on käytetty Enqvistin ja Hurskaisen antamien suullisten ja kirjallisten tietojen lisäksi seuraavia teoksia:

- Enqvist, Ove 2001: Vallisaari ja Kuninkaansaari. Suomenlinnan Rannikkotyökistökilta ja Suomenlinnan Rannikkorykmentin Perinneyhdistys. Täydennetty uusintapainos vuonna 1988 ilmestyneestä kirjasta.
- Enqvist, Ove & Eskola, Taneli 2011: Kruunun jalokivet. Vallisaari ja Kuninkaansaari. Kustannusosakeyhtiö Moreeni, Vantaa.
- Nieminen, Jarmo 2017: Aarresaaret-opas. Vallisaari–Kuninkaansaari–Lonna–Isosaari. Gummerus Kustannus Oy, Helsinki.

Valmistelussa on hyödynnetty lisäksi Marika Luhtalan vuonna 2014 Helsingin yliopistossa tekemää painamatonta selvitystä Merellinen Helsinki: Helsingin saariston nimistöä.

Everstinlahden nimen käyttöönotosta tehtävä päätös tullaan välittämään Maanmittauslaitokselle, jotta tämä luontonimi voidaan lisätä peruskartalle.

09.05.2018 Pöydälle

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

17.08.2020

johanna.lehtonen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 16.8.2016

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa asemakaavaluonnoksesta (asemakaavan muutoshakemus Suomenlinnan RNro 91-432-6-4 ja RNro 91-424-4-1 M, Vallisaari ja Kuninkaansaari), 26.8.2016 mennessä.

Asemakaavanmuutosalue on Metsähallituksen hallinnassa. Asemakaavaluonnoksessa suuri osa saarista on suojeltu SL-merkinnällä. Luonnonsuojelumääräystä tulee tarkentaa niin, ettei se estä kulttuurihistoriallisen alueen maisemanhoitoa. Linnoitusalue ja sen kasvillisuus liittyvät oleellisesti toisiinsa. Kasvillisuuskerrokset ovat osa linnoitteiden rakenteita, ja oikeanlaisen biotoopin ylläpitäminen hoitamalla on välttämätöntä linnoitteiden ylläpidon kannalta. Linnoitusalueet ovat tyypillisesti avoimia ja kaavamääräyksissä tulee esittää avoimena pidettävät alueet.

Rakennusvirasto 27.8.2015

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi

Olli Haanpera, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 5.8.2016

HEL 2014-000892 T 10 03 03

Kiinteistöviraston geotekninen osasto on ohjannut nelivuotisen tutkimushankeen, jonka tarkoituksena on auttaa arvioimaan ranta-alueiden tulvariskejä entistä tarkemmin. Ilmatieteen laitoksen toteuttamassa tutkimushankkeessa tehtiin aalto-, tuuli- ja vedenkorkeusmittauksia, joita yhdistettiin matemaattisiin aaltomalleihin. Tulosten avulla on luotu kartasto "Turvalliset rakentamiskorkeudet Helsingin rannoilla vuosina 2020, 2050 ja 2100". Kartastossa on otettu huomioon Ilmatieteen laitoksen arviot siitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa tulevaisuudessa meriveden korkeuteen. Vedenkorkeus- ja aaltoilutietoja tarvitaan, jotta rantarakentamiselle voidaan määritellä turvalliset korkeudet, joiden ylä-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

puolelle merivesi ei nouse. Avomereltä rantautuvaan aaltoiluun vaikuttavat merenpohjan ja saariston muoto sekä paikalliset tuuliolosuhteet. Jokaiselle mittauspaikealle määriteltiin mahdollisten aallon- ja vedenkorkeuksien skaala ja eri korkeuksien esiintymistodennäköisyydet. Tiedot yleistettiin Helsingin muihin ranta-alueisiin käyttämällä aaltomalleja. Näin saatiin luotua entistä tarkempi turvallisten rakentamiskorkeuksien kartta, joka on Suomessa ensimmäinen laatuaan. Kartta on luotu muun muassa kaavoittamisen avuksi.

Aaltolaskelmat tehtiin kahdella erityyppisellä aaltomallilla - refraktiomallilla ja pienihilaisella WAM-aaltomallilla - joita on mahdollista kehittää mittaustietojen avulla yhä paremmin Suomen oloihin soveltuviksi. Tutkijoiden mukaan luotettavin tapa turvallisten rakentamiskorkeuksien määrittelyyn vaihtelee alueittain ja monissa paikoissa tuuli- ja aaltoilumittauksia on kannattavaa tehdä jatkossakin.

Saarten etelänpuoleisella rannalla yhtenäinen ns. vihreä vesi nousee ennusteen mukaan enimmillään noin tasolle +5 (N2000) ja saarten pohjoispuolella noin tasolle +3.7 (N2000).

Kiinteistöviraston geotekninen osasto jatkaa aaltoilututkimusta yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa. Suomenlinnan edustalle perustettiin huhtikuussa 2016 pysyvä aallonkorkeuden mittausasema, johon ollaan kytkeä korkeasta aallokosta varoittava hälytysjärjestelmä vesibussi- ja pienveneliikennettä varten.

Alla on linkkejä, jotka on syytä liittää asemakaavaluonnoksen valmisteluun:

Turvalliset rakentamiskorkeudet Helsingin rannoilla vuosina 2020, 2050 ja 2100 (pdf):

<http://www.hel.fi/static/kv/turvalliset-rakentamiskorkeudet.pdf>

Helsingin rantojen turvalliset rakentamiskorkeudet kartalla:

<http://www.hel.fi/static/kv/Geo/Vesi/Pojjut.html>

Merkitsevä aallonkorkeus:

<http://www.hel.fi/static/kv/Geo/Vesi/Kartta.html>

Helsingin lähivesien viimeisimmät säähavainnot:

<http://www.hel.fi/static/kv/Geo/Vesi/Yhteen veto.htm>

Lisätiedot

Ilkka Vähäaho, osastopäällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi